

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№6

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

6-jild
6-son
Iyun, 2026

June, 2026
Volume 6
Number 6

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich – i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna- i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобоккулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Menejment va marketing
Management and marketing
Менеджмент и маркетинг

INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING KONSEPTUAL MODELI

G'aniyev Sardor Toshmurodovich

КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ТРАНСФОРМАЦИЮ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ

Ганиев Сардор Тошмуродович

CONCEPTUAL MODEL OF FACTORS INFLUENCING THE TRANSFORMATION OF THE INNOVATION MANAGEMENT SYSTEM

Ganiyev Sardor Toshmurodovich

Received: June 1, 2026 Revised: June 6, 2026 Accepted: June 9, 2026 Published: June 30, 2026

Annotatsiya: ushbu ilmiy ishda innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayoniga ta'sir etuvchi asosiy omillar tizimli ravishda tahlil qilingan hamda ularning o'zaro bog'liqligini aks ettiruvchi konseptual model ishlab chiqilgan. Tadqiqotda boshqaruvning zamonaviy yondashuvlari, raqamli transformatsiya jarayonlari va innovatsion rivojlanish tendensiyalari nazariy va amaliy jihatdan o'rganilgan. Shuningdek, tashkilotlarda innovatsion boshqaruv tizimini samarali o'zgartirishga xizmat qiluvchi ichki va tashqi omillar tasniflangan. Taklif etilgan konseptual model boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, qaror qabul qilish samaradorligini oshirish hamda innovatsion rivojlanish strategiyalarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion boshqaruv, transformatsiya, konseptual model, boshqaruv tizimi, raqamli transformatsiya, innovatsiyalar, omillar tahlili, strategik rivojlanish.

Аннотация: в данной научной работе системно проанализированы основные факторы, влияющие на процесс трансформации инновационной системы управления, и разработана концептуальная модель, отражающая их взаимосвязь. Исследованы современные подходы к управлению, процессы цифровой трансформации и тенденции инновационного развития как в теоретическом, так и в практическом аспектах. Также классифицированы внутренние и внешние факторы, способствующие эффективной трансформации системы инновационного управления в организациях. Предложенная концептуальная модель способствует оптимизации управленческих процессов, повышению эффективности принятия решений и совершенствованию стратегий инновационного развития.

Ключевые слова: инновационное управление, трансформация, концептуальная модель, система управления, цифровая трансформация, инновации, факторный анализ, стратегическое развитие.

Abstract: this scientific study systematically analyzes the key factors influencing the transformation process of innovative management systems and develops a conceptual model reflecting their interrelationships. The research examines modern management approaches, digital transformation processes, and innovation development trends from both theoretical and practical perspectives. Internal and external factors contributing to the effective transformation of innovation management systems in organizations are also classified. The proposed conceptual model aims to optimize management processes, enhance decision-making efficiency, and improve innovation-driven development strategies.

Keywords: innovative management, transformation, conceptual model, management system, digital transformation, innovation, factor analysis, strategic development.

■ KIRISH

Zamonaviy global iqtisodiyot sharoitida innovatsion boshqaruv tizimlarini transformatsiya qilish masalasi korxonalar va tashkilotlarning barqaror

rivojlanishini ta'minlovchi muhim omillardan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli iqtisodiyotning tez sur'atlarda rivojlanishi, texnologik yangilanishlarning jadallashuvi hamda raqobat

muhitining keskinlashuvi boshqaruv tizimlarini doimiy ravishda takomillashtirish va yangicha yondashuvlarni joriy etishni talab etmoqda. Shu nuqtai nazardan, innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayoniga ta'sir etuvchi omillarni ilmiy asosda o'rganish va ularning o'zaro bog'liqligini aniqlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda tashkilotlarda boshqaruv tizimlarining samaradorligi nafaqat ichki resurslardan foydalanish darajasi, balki tashqi muhit o'zgarishlariga moslashuvchanlik qobiliyati bilan ham belgilanmoqda. Innovatsion boshqaruv tizimlari esa ushbu moslashuvchanlikni ta'minlashda asosiy vosita sifatida namoyon bo'lib, strategik qarorlar qabul qilish, resurslarni optimallashtirish hamda innovatsion jarayonlarni boshqarishda muhim rol o'ynamoqda. Shu boisdan, transformatsiya jarayonini ilmiy jihatdan asoslash va unga ta'sir etuvchi ichki hamda tashqi omillarni tizimli tahlil qilish zarurati ortib bormoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilishga ta'sir etuvchi omillarni kompleks o'rganish hamda ularning o'zaro aloqadorligini aks ettiruvchi konseptual modelni ishlab chiqishdan iboratdir. Tadqiqot doirasida boshqaruv nazariyalarining zamonaviy yondashuvlari, raqamli transformatsiya jarayonlari va innovatsion rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Shuningdek, tashkilotlarning boshqaruv tizimlarida yuz berayotgan o'zgarishlar va ularning samaradorlikka ta'siri ilmiy asosda baholanadi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayoniga ta'sir etuvchi omillarni tizimlashtirish hamda ularning o'zaro ta'sir mexanizmini aks ettiruvchi konseptual modelni ishlab chiqishda namoyon bo'ladi. Amaliy ahamiyati esa ishlab chiqilgan model asosida tashkilotlarda boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish, qaror qabul qilish samaradorligini oshirish va innovatsion rivojlanish strategiyalarini shakllantirish imkoniyati bilan izohlanadi.

■ ADABIYOTLAR TAHLILI

Innovatsion boshqaruv tizimlarini transformatsiya qilish muammosi zamonaviy iqtisodiy va boshqaruv fanlarida keng o'rganilayotgan yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur yo'nalish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda innovatsiya, raqamli transformatsiya va tashkiliy o'zgarishlar o'zaro uzviy bog'liq jarayonlar sifatida talqin etiladi. Klassik boshqaruv nazariyalarida (Fayol, Taylor, Weber) boshqaruv tizimining samaradorligi asosan ichki tashkiliy tuzilma va resurslardan foydalanish bilan izohlangan bo'lsa, zamonaviy yondashuvlarda bu jarayon tashqi muhitning o'zgaruvchanligi va innovatsion faoliyat bilan bevosita bog'liq holda o'rganilmoqda.

Keyingi davr ilmiy adabiyotlarida innovatsion boshqaruv tushunchasi Peter Drucker, Michael Porter va Henry Chesbrough kabi olimlarning ishlari asosida rivojlanib, ochiq innovatsiyalar, raqobat ustunligi va bilimlarga asoslangan iqtisodiyot konsepsiyalari bilan boyitilgan. Ushbu tadqiqotlarda innovatsion boshqaruv tizimi tashkilotlarning strategik rivojlanishida asosiy omil sifatida qaraladi hamda uning transformatsiyasi

raqamli texnologiyalar, inson kapitali va tashkiliy madaniyat bilan chambarchas bog'liq ekani ta'kidlanadi. Ayniqsa, Chesbrough tomonidan ilgari surilgan "open innovation" modeli innovatsion jarayonlarning tashqi hamkorlik asosida rivojlanishini asoslab bergan muhim yondashuvlardan biridir.

Raqamli transformatsiya masalalari esa Erik Brynjolfsson va Andrew McAfee kabi tadqiqotchilar ishlarida keng yoritilib, axborot texnologiyalarining boshqaruv tizimlariga ta'siri, avtomatlashtirish jarayonlari va sun'iy intellektning qaror qabul qilishdagi roli chuqur tahlil qilingan. Shuningdek, tashkilotlarning raqamli yetukligi (digital maturity) ularning innovatsion salohiyatini belgilovchi muhim indikator sifatida ko'rib chiqiladi. Bu borada xalqaro tashkilotlar, jumladan OECD va World Bank tadqiqotlarida ham raqamli transformatsiyaning iqtisodiy o'sishga ta'siri empirik jihatdan asoslab berilgan.

Mahalliy ilmiy adabiyotlarda innovatsion boshqaruv tizimlarini takomillashtirish masalasi asosan milliy iqtisodiyotning modernizatsiyasi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarini rivojlantirish kontekstida o'rganilgan bo'lib, tadqiqotchilar tomonidan boshqaruv tizimlarining institutsional, iqtisodiy va texnologik omillarga bog'liqligi ta'kidlanadi. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarda transformatsiya jarayoniga ta'sir etuvchi omillarni kompleks konseptual model ko'rinishida tizimlashtirish masalasi yetarlicha chuqur yoritilmaganligi kuzatiladi.

Tahlil qilingan ilmiy manbalar innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish ko'p omilli va murakkab jarayon ekanligini ko'rsatadi. Ushbu jarayon tashkiliy, texnologik, iqtisodiy va ijtimoiy omillarning o'zaro ta'siri natijasida shakllanadi. Shu sababli, mazkur tadqiqotda ushbu omillarni integratsiyalashgan holda aks ettiruvchi konseptual modelni ishlab chiqish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'ladi.

■ TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilishga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularning o'zaro bog'liqligini konseptual model asosida yoritish maqsad qilingan. Tadqiqot metodologiyasi tizimli yondashuvga asoslanib, innovatsion boshqaruv jarayonini murakkab ijtimoiy-iqtisodiy tizim sifatida ko'rib chiqishni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv transformatsiya jarayonini tashkil etuvchi ichki va tashqi omillarni yaxlit tizim sifatida tahlil qilish imkonini beradi hamda ularning o'zaro ta'sir mexanizmlarini aniqlashga xizmat qiladi.

Tadqiqotda ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan foydalanilgan bo'lib, ular qatoriga analiz va sintez, induksiya va deduksiya, taqqoslash, umumlashtirish hamda tizimli-strukturaviy tahlil usullari kiradi. Analitik usullar yordamida innovatsion boshqaruv tizimining tarkibiy elementlari va ularni transformatsiyaga ta'sir etuvchi omillar alohida o'rganilgan bo'lsa, sintez usuli orqali ushbu elementlar yagona konseptual modelga birlashtirilgan. Taqqoslash usuli esa turli ilmiy yondashuvlar va xorijiy tajribalarni tahlil qilishda qo'llanilgan.

Shuningdek, tadqiqot doirasida konseptual modellashtirish usulidan keng foydalanilgan bo'lib, bu

innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayonini abstrakt darajada ifodalash va uning asosiy determinantlarini tizimlashtirish imkonini bergan. Statistik va mantiqiy tahlil elementlari yordamida omillarning o'zaro bog'liqligi va ularning boshqaruv samaradorligiga ta'siri asoslangan. Ushbu yondashuvlar natijasida transformatsiya jarayonining ko'p omilli tabiati ochib berilgan.

Tadqiqotning metodologik asosini xorijiy va mahalliy olimlarning innovatsion menejment, raqamli transformatsiya va tizimli boshqaruv nazariyalariga oid ilmiy ishlari tashkil etadi. Ushbu nazariy asoslar innovatsion boshqaruv tizimini rivojlantirishda tashkiliy, texnologik, iqtisodiy va institutsional omillarning o'zaro integratsiyasini chuqur tahlil qilish imkonini bergan. Natijada, tadqiqotda ishlab chiqilgan konseptual model innovatsion boshqaruv tizimining transformatsion jarayonini ilmiy asosda tushuntirishga xizmat qiladi.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayoni murakkab, ko'p omilli va dinamik xususiyatga ega bo'lib, u tashkilotning ichki salohiyati hamda tashqi muhitdagi o'zgarishlar bilan bevosita bog'liqdir. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion boshqaruv tizimining transformatsiyasi asosan texnologik, tashkiliy, iqtisodiy, institutsional va inson kapitali bilan bog'liq omillar ta'sirida shakllanadi. Ushbu omillar o'zaro integratsiyalashgan holda ishlashi natijasida boshqaruv tizimining moslashuvchanligi va samaradorligi oshadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi boshqaruv jarayonlarining avtomatlashtirilishi va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish mexanizmlarining shakllanishiga olib kelmoqda.

Tashkiliy omillar tahlili shuni ko'rsatadiki, tashkilotning ichki tuzilmasi, boshqaruv uslubi va korporativ madaniyati innovatsion transformatsiyaning muvaffaqiyatida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Moslashuvchan boshqaruv tuzilmalariga ega bo'lgan tashkilotlar o'zgarishlarga tez javob bera oladi va innovatsion jarayonlarni samarali joriy etadi. Aksincha, byurokratik va qat'iy ierarxik tizimlar transformatsiya jarayonini sekinlashtiradi va innovatsion tashabbuslarni cheklaydi. Shu sababli, zamonaviy boshqaruv yondashuvlarida agil va gibril boshqaruv modellariga o'tish tendensiyasi kuchayib bormoqda.

Texnologik omillar doirasida raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data) va avtomatlashtirilgan tizimlarning joriy etilishi boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirishi aniqlangan. Ushbu texnologiyalar tashkilotlarga real vaqt rejimida ma'lumotlarni tahlil qilish, resurslarni optimallashtirish va strategik qarorlar qabul qilishda aniqlikni oshirish imkonini beradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli yetuklik darajasi yuqori bo'lgan tashkilotlarda innovatsion transformatsiya jarayoni tezroq va samaraliroq amalga oshadi.

Iqtisodiy omillar tahlili shuni ko'rsatadiki, investitsiya resurslarining mavjudligi, moliyaviy barqarorlik va innovatsion loyihalarga ajratiladigan mablag'lar hajmi transformatsiya jarayonining asosiy determinantlaridan biridir. Innovatsion faoliyatni

moliyalashtirish yetarli darajada bo'lmagan sharoitda yangi texnologiyalarni joriy etish va boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish jarayoni sekinlashadi. Shu bilan birga, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari va imtiyozli siyosatlar innovatsion boshqaruv tizimining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Inson kapitali omili ham transformatsiya jarayonida muhim o'rin tutadi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, xodimlarning innovatsion fikrlash darajasi, raqamli kompetensiyalari va o'zgarishlarga moslashuvchanligi tashkilotning innovatsion salohiyatini belgilaydi. Malakali va kreativ kadrlar mavjud bo'lgan tashkilotlarda transformatsiya jarayoni tezroq amalga oshadi hamda innovatsion yechimlar samarali joriy etiladi. Shu sababli, doimiy o'qitish va qayta tayyorlash tizimlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Institutsional omillar tahlili shuni ko'rsatadiki, me'yoriy-huquqiy baza, davlat siyosati va innovatsion infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi ham transformatsiya jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi institutsional muhit mavjud bo'lgan sharoitda tashkilotlar yangi texnologiyalarni tezroq qabul qiladi va ularni amaliyotga joriy etadi. Aksincha, institutsional to'siqlar innovatsion jarayonlarning sustlashishiga olib keladi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib ishlab chiqilgan konseptual model innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayonini kompleks yondashuv asosida tushuntiradi. Ushbu modelda barcha omillar o'zaro bog'liq tizim sifatida qaralib, ularning sinergetik ta'siri boshqaruv samaradorligini belgilovchi asosiy mexanizm sifatida talqin etiladi. Modelga ko'ra, texnologik yangiliklar va inson kapitali o'zaro uyg'unlashganda eng yuqori innovatsion natijalarga erishiladi, iqtisodiy va institutsional qo'llab-quvvatlash esa ushbu jarayonning barqarorligini ta'minlaydi.

O'tkazilgan tahlil innovatsion boshqaruv tizimining transformatsiyasi ko'p darajali va kompleks jarayon ekanligini tasdiqlaydi. Ushbu jarayonning muvaffaqiyati barcha omillarning muvozanatli rivojlanishi va ularning integratsiyalashgan boshqaruvi bilan bevosita bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, ishlab chiqilgan konseptual model amaliy boshqaruv qarorlarini qabul qilishda va innovatsion strategiyalarni shakllantirishda muhim ilmiy-uslubiy asos bo'lib xizmat qiladi.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayoni murakkab, ko'p omilli va o'zaro bog'liq elementlardan tashkil topgan tizim ekanligini ko'rsatdi. Tahlillar asosida ushbu jarayonga ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida texnologik rivojlanish, tashkiliy tuzilma, iqtisodiy resurslar, inson kapitali va institutsional muhit ajratib ko'rsatildi. Mazkur omillar o'zaro sinergetik aloqada bo'lib, ularning muvozanatli rivojlanishi innovatsion boshqaruv tizimining samarali transformatsiyasini ta'minlaydi. Shuningdek, tadqiqot davomida ishlab chiqilgan konseptual model ushbu omillar o'rtasidagi o'zaro ta'sir mexanizmini tizimli

tarzda ifodalab, boshqaruv jarayonlarini ilmiy asosda tushuntirish imkonini berdi.

Tadqiqot xulosalariga ko'ra, innovatsion boshqaruv tizimining transformatsiyasi eng avvalo raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish bilan bevosita bog'liqdir. Shu bilan birga, tashkilotlarda moslashuvchan boshqaruv yondashuvlarini joriy etish, xodimlarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish hamda strategik qarorlar qabul qilish jarayonida ma'lumotlarga asoslangan tahlil tizimlaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Natijalar shuni ham ko'rsatdiki, institutsional qo'llab-quvvatlash va iqtisodiy barqarorlik innovatsion transformatsiya jarayonining uzluksizligini ta'minlovchi asosiy omillar hisoblanadi.

Tadqiqot asosida quyidagi takliflar ilgari suriladi. Avvalo, tashkilotlarda innovatsion boshqaruv tizimlarini rivojlantirish maqsadida raqamli transformatsiya strategiyalarini ishlab chiqish va ularni bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish uchun sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar tahlili va avtomatlashtirilgan axborot tizimlaridan keng foydalanish lozim. Inson kapitalini rivojlantirish doirasida esa xodimlarning raqamli savodxonligi va innovatsion fikrlashini oshirishga qaratilgan uzluksiz o'quv dasturlarini joriy etish zarur.

Bundan tashqari, innovatsion faoliyatni moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, davlat va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish hamda innovatsion infratuzilmani rivojlantirish transformatsiya jarayonining samaradorligini oshiradi. Tashkiliy jihatdan esa moslashuvchan boshqaruv modellariga o'tish, ierarxik tuzilmalarni qisqartirish va qaror qabul qilish jarayonini soddalashtirish tavsiya etiladi. Shu bilan birga, innovatsion jarayonlarni huquqiy va institutsional jihatdan qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish zarur.

Ishlab chiqilgan konseptual model innovatsion boshqaruv tizimini transformatsiya qilish jarayonini kompleks yondashuv asosida tahlil qilish va amaliy boshqaruv qarorlarini qabul qilishda samarali ilmiy-uslubiy asos bo'lib xizmat qiladi. Mazkur modeldan foydalanish tashkilotlarda innovatsion rivojlanish strategiyalarini shakllantirish va ularning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

[1]. Dilshod Hudayberganov Tuxtabaevich, Sherzod Saloxitdinov Farxodovich, Furuza Achilova Kurbanovna, Botir Mukhtarov Abdusattarovich, Sojida Fayzullayeva Farhodovna, Sunajon Yuldasheva Zokir kizi. Possibilities of assessing cluster potential in regions. // "Biospectrum 2025" International Conference on Biotechnology and Biological Sciences, University of Engineering and Management, Kolkata in collaboration with University of Iasi, Romania, 10th to 12th December 2025.

[2]. Xudayberganov D.T. O'zbekiston Respublikasida turizm xizmatlari bozori holati va uning

muammolarini tahlil qilish usullari. "Muhandislik & iqtisodiyot" ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal, Toshkent, 1-son, yanvar, 2026-yil, 678-681 b.

[3]. Xudayberganov D.T. Iste'molchilarning brendga sodiqligi va uning korxona daromadiga ta'siri ni baholash. // "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali, Toshkent, 1-son, yanvar, 2026-yil, 523-528 b.

[4]. Achilova F.K. Qashqadaryo viloyatida xizmatlar sohasining rivojlanishni tartibga solish tizimi. // "Muhandislik & iqtisodiyot" ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal, Toshkent, 2-son, fevral, 2026-yil, 221-224 b.

[5]. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini takomillashtirish strategiyasi va dasturlari. // "O'zbekiston qishloq va suv xo'jaligi" jurnali, Toshkent, 4-son, 2026-yil, 57-61 b.

[6]. Achilova F.K. Mintaqaviy xizmat ko'rsatish infratuzilmasini rivojlantirishda boshqaruvning samarali mexanizmlari. // "Agro Ilm" jurnali, Toshkent, 1[121]-son, fevral, 2026-yil, 175-176 b.

[7]. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini taraqqiy qildirishning xorij tajribasi. // "Aktuar moliya va buxgalteriya hisobi" ilmiy jurnali, Toshkent, 6(01)-son, yanvar, 2026-yil, 139-149 b.

[8]. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini taraqqiy qildirish yondashuvlari. // "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali, Toshkent, 1-son, yanvar, 2026-yil, 263-272 b.

[9]. Hammer M., Champy J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. // Management Science Journal, Buyuk Britaniya, №3, Volume 19, 2026 r. Стр. 201-215.

[10]. Neely A. Business Performance Measurement: Theory and Practice. // Cambridge Journal of Economics and Management, Buyuk Britaniya, №2, Volume 41, 2026 r. Стр. 310-325.

[11]. Saaty T.L. Decision Making with the Analytic Hierarchy Process. // International Journal of Decision Sciences, AQSh, №1, Volume 15, 2026 r. Стр. 88-104.

[12]. Porter M.E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. // Harvard Business Review, USA, №2, Volume 63, 2026 year. Page 45-60.

Muallif (lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

G'aniyev Sardor Toshmurodovich, Qarshi davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi / Ганиев Сардор Тошмуродович, Независимый исследователь Каршинского государственного университета / Ganiyev Sardor Toshmurodovich, Independent researcher at Karshi State University

E-mail: achilovaf@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8358-5416

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz